

JORDI ADELL, DIRECTOR DEL CENTRE D'EDUCACIÓ I NOVES TECNOLOGIES DE LA UJI

Text: MIQUEL CALVET / Fotos: RAFA GIL

"Telefónica té una cultura de 'cortijo'"

Jordi Adell i el seu equip van crear, des de la Universitat Jaume I de Castelló, la primera web de l'estat espanyol i un cercador pioner, 'Dónde'. Ara, mentre uns altres viuen pendents de les cotitzacions a la borsa, ells posen el punt de mira en la modernització educativa.

"Les aules tenen la mateixa estructura que en l'època de la Universitat de Salamanca." Jordi Adell (Castelló, 1960), director del Centre d'Educació i Noves Tecnologies de la Universitat Jaume I de Castelló creat fa uns mesos, té l'encàrrec de capgirar la situació que descriu. Al capdavant d'un consolidat equip que treballa amb les noves tecnologies i amb Internet des d'abans que aquest instrument de comunicació fóra conegut, Adell intenta ara adaptar l'estructura de la universitat i de tota l'educació a les noves realitats. Entre els seus projectes, la construcció d'una aula del futur que aprofite totes les possibilitats que ofereixen les noves tecnologies i formar els mestres perquè es puguin adaptar a la frenètica evolució de la xarxa i, de retruc, de la societat.

—Diu el sociòleg Manuel Castells que s'haurà de redissenyar tota l'educació, que és la inversió més important del nostre temps, per poder formar mestres amb projectes pluridisciplinars. Què n'opina?

—Castells parla d'un fenomen sobre el qual pensa molta gent ja. Amb l'adveniment de la societat de la informació, l'educació esdevé un dels motors fonamentals de la nova economia i el vector fonamental de pertinença a una comunitat i d'integració social. Sembla que la nova societat demanda de l'educació coses que l'escola no pot oferir. Un dels trets d'aquesta nova societat és la comunicació entre les disciplines. El tret fonamental de la nova educa-

ció serà la flexibilitat, la capacitat per incorporar idees noves. Una formació àmplia és molt més important que una formació estreta i molt especialitzada. Al llarg de les nostres vides, canviarem de treball unes quantes vegades i necessitem formar-nos constantment.

—En un article que va escriure fa dos anys, vostè deia que la televisió i les noves tecnologies han vençut l'educació. Què poden fer els mestres per recuperar el protagonisme?

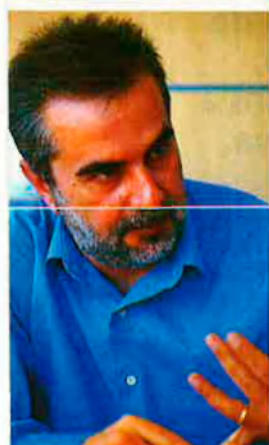
—Els mestres han de formar-se. Els mestres tenien com a missió fonamental la transmissió sistemàtica de coneixements. L'escola s'ha quedat enrere. Gran part de la informació que té la gent jove ve dels mitjans de comunicació. Parlem de coneixement en forma de mosaic. La solució per als mestres és la formació i reenforçar el seu paper. En un món en el qual el coneixement ja està a l'abast de qualsevol, el mestre ja no és la font de coneixement. El mestre haurà de reenforçar el seu paper com a facilitador de l'aprenentatge, com a guia, com a dissenyador d'experiències.

—Fa ja cinc anys que Clinton presentava un projecte molt ambiciós perquè totes les aules dels Estats

Units estiguessen connectades a la xarxa. Actí, en canvi, tenim Infocole, que ningú sap ben bé com funciona.

—Als Estats Units hi ha xifres, hi ha investigacions, hi ha enquestes sobre la penetració del projecte de Clinton. Sobre Infocole, no tenim ni dades, ni estudis d'avaluació, ni informació sobre la formació

"El valor de les empreses tecnològiques s'ha inflat. Hi ha hagut una mena de 'boom' de gent que pensava que això donaria diners a cabassos quan darrere no hi havia res."

de mestres. A mi em fa por que projectes com Infocole es queden en la dotació d'infraestructura, que no facen el següent pas que és la formació dels mestres, que és fonamental per aconseguir que la tecnologia arribe als estudiants. Tinc por que siga una gran compra d'ordinadors, curiosament tots de la mateixa marca, però que no es done formació als mestres i que no s'elabore material formatiu en la xarxa. Jo no tinc molta esperança que les coses funcionen. A la Universitat, no tenim cap informació del projecte Infocole.

—*La cimera de la UE del mes de juny vinent té com a punt fonamental l'adaptació d'Europa a la societat de la informació. Estem a temps de pujar al tren de les noves tecnologies que comanden els Estats Units?*

—Si es fa un esforç molt intens i continuat és possible. Europa porta alguns anys d'endarreriment respecte als Estats Units. No és un problema tan sols de les administracions públiques. Europa ha estat mirant-se el melic, mentre el teixit empresarial nord-americà prenía posicions per dominar completament el món de la tecnologia. S'ha de fer un esforç per qualificar les noves generacions i que puguen respondre al repte. Alemanya té ara un projecte d'importar informàtics indis. Els països europeus s'estan adonant que tenen mancances de formació a nivell global molt serioses per poder competir en un mercat global i salvatge. Tenim hàndicaps forts. Per exemple, a l'estat espanyol hi ha molt poca gent que parla anglès, hi ha poques línies de telèfon i pocs ordinadors. La liberalització de les telecomunicacions a l'estat espanyol porta deu anys d'endarreriment. Estem lligats de peus i mans per Telefónica, que té la propietat dels bucles d'abonat, que són fonamentals perquè pugua haver-hi una autèntica guerra de preus.

—*Telefónica tenia l'obligació legal de posar les línies ADSL [que permeten una amplària de banda major per accedir a Internet amb telèfons convencionals] i no ho ha fet.*

—Telefónica té una cultura de competició empresarial de *cortijo*. Espanya és el *cortijo* de Telefónica.

—*El País Valencià sembla que està quedant-se despenjat de la creació d'empreses basades en les noves tecnologies. Això té solució?*

—Aquest fet té relació amb el desenvolupament industrial. Al País Valencià, hi ha molta indústria de tipus familiar, xicoteta, poc donada a les novetats. Aquest tipus d'empresa es connecta a Internet quan és evident el benefici. És la mateixa estructura de la indústria valenciana la que fa que ací no siguem capdavanters.

—*L'administració podria prendre mesures per dinamitzar el desenvolupament industrial?*

—Sí que les podria prendre. A Catalunya tenen una conselleria dedicada a les noves tecnologies, i és simptomàtic. El tema té més pes polític que al País Valencià. Ací es va crear l'Oficina Valenciana per a la Societat de la Informació, però el resultat ja el coneixem tots.

—*Podem convertir-nos en un viver de treballadors qualificats que acaben treballant en altres llocs?*

—Això depèn, entre altres coses, de la situació universitària i de la guerra latent que hi ha entre els poders públics i les universitats al País Valencià. Si mires el finançament de les universitats, que són les màximes responsables de formació en alta tecnologia, t'adonaràs que els pressupostos valencians són ridículs comparats amb els d'altres zones de l'estat.

—*Hi ha una falta de relació entre la universitat i el teixit productiu?*

—Depèn del sector. Jo sóc optimista. Al l'Informe Bricall, hi ha un conjunt de reflexions que ens hem de fer els universitaris i que plan-teja algunes qüestions molt encertades.

—*Quines?*

—L'informe diu que les universitats han de posicionar-se en un mercat cada vegada més mundial amb l'educació a distància. Les noves tecnologies eliminen les dificultats provinents de l'espai i del temps. Hem de competir globalment, i en aquest mercat triomfaran les universitats més preparades per a respondre al repte.

—*L'any 1996, quan vàreu crear el cercador Dónde, Internet éreu quatre gats. Fa nou mesos el tancàveu assegurant que el joc ja no us divertia com abans. Són les lluites econòmiques les que dominen ara Internet?*

—Sí. Dónde és l'evolució d'un experiment que vam dur a terme. La primera cosa que vam fer nosaltres és posar en una pàgina tot el que hi havia d'Internet a l'estat espanyol, i hi cabia! Quan nosaltres vam crear el Dónde, hi havia dotze servidors web a Espanya. Dónde és l'evolució d'un mapa sensible en el qual hi havia dotze servidors web a tot Espanya. El primer web que es va fer públic a l'estat espanyol va ser el de la Universitat Jaume I. Quan vàrem deixar-lo, hi havia 50.000 registres en castellà. Vam tancar perquè hi ha una part d'Internet que a nosaltres no ens interessa massa, que és la part dels negocis. Internet s'ha convertit en una espècie de quimera de l'or com la de l'època de l'oest i ha arribat molta gent que ve a folrar-se en quatre dies amb moltes iniciatives que no tenen res d'originals, sinó que són simples còpies. Hi ha dos models de cercadors, Yahoo, que és un catàleg, i els robots, que són quasi

"Si mires el finançament de les universitats, que són les màximes responsables de formació en alta tecnologia, t'adonaràs que els pressupostos valencians són ridículs comparats amb els d'altres zones de l'estat."

tots americans. Quasi tots copien Yahoo. Quan a Espanya hi ha 50 cercadors, molts dels quals amb interessos forts darrere, Dónde deixa de tenir sentit.

—*Internet ara sembla que és la borsa.*

—Jo subscric totes les crides a la tranquil·litat i a la racionalitat que fan els governadors dels bancs centrals. El valor de les empreses tecnològiques s'ha inflat. Hi ha hagut una mena de *boom* de gent que pensava que això donaria diners a cabassos quan darrere no hi havia res. Moltes empreses que estan molt capitalitzades, ni donen diners ni és previsible que en donen en el futur. Jo no tinc accions d'empreses tecnològiques. A Internet triomfaran aquelles empreses que sàpiguen utilitzar el mitjà i que oferescen coses que no es poden oferir en la tenda física. Un exemple paradigmàtic és la llibreria Amazon. És una llibreria millor que les reals. Té un catàleg de 4 milions d'exemplars, millor informació i els llibres són més barats.

—*La xarxa era fa un temps sobretot un espai per a l'intercanvi d'idees i enguany ha estat declarat per molts especialistes l'any del comerç electrònic. Com està la balança?*

—La major part de les xifres sobre comerç electrònic estan donades per consultores que tenen fortíssims interessos a fer que el comerç electrònic funcione. Jo sóc molt escèptic. Ací hi ha factors que re-trauen la gent. A l'estat espanyol, per exemple, no hi ha tradició de compra per correspondència. Les empreses d'ací tenen molt mala fama a l'hora de tornar els diners per productes defectuosos i la gent no vol comprar sense poder tocar.

—*Internet és, per tant, encara un espai utilitzat sobretot per a l'intercanvi d'idees i d'informació entre nosaltres?*

—Sí, però cada vegada més es planteja el problema de la credibilitat. En un moment determinat, Internet era un producte de xarxes universitàries i d'in-

—**Tenim nosaltres un hàndicap cultural per comprar a través d'Internet?**

—**Als Estats Units, supose que per les distàncies, la venda per catàleg mou moltíssims milions de dòlars. Per tant, que el catàleg siga físic o siga electrònic els dona igual. Ací no es ven massa per catàleg. La gent té el costum mediterrani o àrab del soc o del contacte directe amb altra gent, i això està molt bé.**

vestigació. Tots perseguíem els mateixos interessos. Internet ha crescut tan de pressa que els vells usuaris no hem pogut socialitzar els nous en la cultura de compartir, de regalar-nos les coses o no cobrar pels serveis. S'ha produït una allau d'interessos comercials. Avui dia és pràcticament un mercat, un lloc d'intercanvi de béns.

—*Però aquesta allau de gent també ha fet possible, per exemple, una protesta com la de Seattle contra l'Organització Mundial del Comerç.*

—Internet és ja un mitjà de comunicació molt poderós. És el primer mitjà de comunicació de masses autènticament bidireccional. Internet és una xarxa on tot el món és pràcticament igual, i on amb bones idees i no massa diners es pot competir.

—*El futur passa per connectar Internet a la televisió i al mòbil?*

—Jo sóc molt escèptic amb la possibilitat que Internet entre a través del televisor perquè la televisió i l'ordinador són dos electrodomèstics que responen a actituds i a conductes molt diferents. El televisor es mira acompanyat i provoca una actitud passiva, mentre que l'ordinador es veu individualment i implica molta acció per a traure-li suc. Jo veig dos o tres tendències de futur immediat: l'omnipresència de la xarxa a través de tecnologies sense cables, encara que el mòbil permet uns accessos a Internet molt primaris. Possiblement, serà més fàcil que els PDA [una barreja d'ordinador i agenda personal] adquiresequen capacitats de telèfon que a l'inrevés. La segona tendència són els objectes intel·ligents. Els ordinadors deixaran de ser els únics objectes que assistesquen la nostra memòria i la nostra intel·ligència. La tercera tendència és l'ampliació de l'amplària de banda, que ara és absolutament ridícula. Ens permetrà enviar des de qualsevol part grans quantitats d'informació en format, per exemple, de vídeo o d'àudio. La televisió, tal com la coneixem avui, desapareixerà.

